

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 239/2010-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 51 ods. 1, čl. 142 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Nds 9/2009 z 31. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2010 doručená sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 51 ods. 1, čl.

142 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Nds 9/2009 z 31. marca 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že namietaným uznesením najvyšší súd vyslovil, že v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálne riaditeľstvo“) č. GR ZVJS-14-7/13-2009 z 30. septembra 2009 je miestne príslušným súdom Krajský súd v Žiline, a teda nesúhlas Krajského súdu v Bratislave je dôvodný.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí síce správne aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ale nesprávne ich interpretoval. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol: *«Je potrebné upozorniť, že ustanovenie § 85 ods. 1 O. s. p. pri určovaní všeobecného súdu občana používa pojem „bydlisko“ a nie pojem „trvalý pobyt“. Ide o dva obsahovo rozdielne pojmy. Právna teória za bydlisko občana považuje miesto, kde sa občan zdržuje (resp. býva) s úmyslom zdržiavať sa tam trvale, preto je pre určenie všeobecného súdu občana irelevantné, kde je občan prihlásený na trvalý pobyt. Pre osobu právoplatne odsúdenú už vôbec nemôže byť rozhodujúce, kde má trvalý pobyt prihlásený a je treba u takej osoby vždy za všeobecný súd považovať ten všeobecný súd, v ktorého obvode si táto osoba vykonáva trest odňatia slobody. V danom prípade si sťažovateľ vykonával trest OS v ÚVTOS D., kde bol riadne umiestnený rozhodnutím Generálneho riaditeľstva ZVJS a teda v čase podania žaloby bol jeho všeobecným súdom Okresný súd v Trenčíne, preto bol (a je) v predmetnom konaní miestne príslušným krajský súd, v ktorého obvode (je) bol všeobecný súd sťažovateľa, ... Krajský súd Trenčín.»*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nds 9/2009 z 31. marca 2010 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy, základné právo nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 51 ods. 1, čl. 142 ods. 1 a 2 a čl. 152

ods. 4 ústavy, namietané uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a uložil povinnosť najvyššiemu súdu zaplatiť mu trovy právneho zastúpenia.

Okrem toho sťažovateľ žiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, konkrétne advokáta JUDr. M. V., Č., a súčasne žiadal, by ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 74/07).

Z obsahu sťažnosti je zřejmé, že sťažovateľ namietal určenie miestnej príslušnosti uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Nds 9/2009 z 31. marca 2010, pričom v nesprávnej interpretácii aplikovaných právnych noriem videl porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy, základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 51 ods. 1, čl. 142 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

Ústavný súd zistil, že najvyšší súd v označenom uznesení vyslovil, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný, a zároveň určil, že na prerokovanie danej veci je príslušný Krajský súd v Žiline. V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd ozrejml genézu daného prípadu, keď uviedol, že Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 13 S 120/2009 z 3. novembra 2009 postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave s odôvodnením, že sídlo žalovaného – generálneho riaditeľstva sa nachádza v jeho obvode. Podľa najvyššieho súdu Krajský súd v Trenčíne konštatoval, že ide o konanie o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Najvyšší súd v rozhodnutí ďalej konštatoval, že Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil, a preto mu ju listom z 8. decembra 2009 predložil na

rozhodnutie. Následne najvyšší súd v rozhodnutí zaujal názor, že aj keď sťažovateľ označil žalobu ako „*konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy*“, z obsahu tejto žaloby jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ sa ňou domáha preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy – teda rozhodnutia generálneho riaditeľstva č. GR ZVJS-14-7/13-2009 z 30. septembra 2009. Ďalej najvyšší súd uviedol, že keďže v danom prípade ide o postup podľa § 247 a násl. OSP, teda konanie o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu, je na účely určenia miestnej príslušnosti potrebné aplikovať § 246a ods. 1 OSP, podľa ktorého miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa. Najvyšší súd v rozhodnutí predstavil ďalšie svoje myšlienkové pochody a úvahy, pričom dospel k záveru, že generálne riaditeľstvo je orgánom s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, a preto miestne príslušným súdom je v danom prípade súd, v obvode ktorého sa nachádza všeobecný súd sťažovateľa. Toto zistenie najvyššieho súdu potom otvorilo priestor pre aplikáciu § 85 ods. 1 OSP, podľa ktorého všeobecným súdom občana je súd, v obvode ktorého má občan bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd, v obvode ktorého sa zdržuje. Vzhľadom na to, že sťažovateľ má hlásený trvalý pobyt v Kysuckom Novom Meste, na prerokovanie danej veci určil miestnu príslušnosť Krajského súdu v Žiline, pretože v jeho obvode sa nachádza všeobecný súd sťažovateľa.

Ústavný súd preskúmaním obsahu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a po jeho konfrontácii s námietkami sťažovateľa dospel k záveru, že rozhodnutie najvyššieho súdu je presvedčivé, odôvodnené, v nijakom ohľade nevykazuje známky svojvôle a je potrebné ho pokladať za úplný a v okolnostiach daného prípadu relevantný výsledok jeho rozhodovacej činnosti.

Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd zreteľne prezentoval svoje názory, je jasné, z ktorých skutočností vychádzal, aké právne predpisy aplikoval, ako ich interpretoval a k akému záveru dospel. Najvyšší súd správne ustálil predmet súdneho konania a uzavrel,

že miestne príslušným súdom je v danom prípade Krajský súd v Žiline, v obvode ktorého sa nachádza všeobecný súd sťažovateľa určený podľa evidovaného trvalého pobytu.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že najvyšší súd nesprávne bral do úvahy evidovaný trvalý pobyt, ústavný súd uvádza, že pri určovaní všeobecného súdu občana nemôže byť smerodajný len údaj o jeho trvalom pobyte, ktorý je zaznamenaný v príslušných evidenciách, ale má sa vychádzať z bydliska takejto osoby. Pritom bydliskom je miesto pobytu osoby, ktorá má úmysel sa na danom mieste trvale (nie prechodne) zdržiavať. Až keď bydliska niet, je všeobecným súdom občana súd, v obvode ktorého sa zdržiava. Z toho ale zároveň vyplýva, že nie je vylúčené, aby vo veci konajúci súd prihliadal na evidovaný trvalý pobyt, ktorý sa v drvivej väčšine prípadov zhoduje s reálnym bydliskom tej-ktorej osoby. Tak to bolo aj v prípade sťažovateľa, keď najvyšší súd vzal do úvahy jeho evidovaný trvalý pobyt. Napokon sťažovateľ v sťažnosti ani nespochybňoval to, že by sa pred nástupom výkonu trestu nemal v úmysle trvale zdržiavať na adrese hláseného trvalého pobytu, alebo že by sa po odpykaní trestu odňatia slobody na danú adresu nevrátil. Jeho snaha spočívala len v tom, aby o veci rozhodol krajský súd, v obvode ktorého v čase podania žaloby vykonával trest odňatia slobody. Ústavný súd však považuje za významné uviesť, že miesto výkonu trestu odňatia slobody nemožno zamieňať s bydliskom, teda miestom, kde má tá-ktorá osoba úmysel trvale (nie prechodne) sa zdržiavať. Okrem toho v prípade nepodmienečného výkonu trestu odňatia slobody ide o štátom uložené a vynutiteľné obmedzenie osobnej slobody jednotlivca, ktorému sa musí odsúdená osoba podrobiť, a kde úvaha o jej dobrovoľnom úmysle zotrvať v mieste výkonu trestu odňatia slobody trvale je viac než nepravdepodobná. A preto, ak sťažovateľ má bydlisko – v danom prípade miesto trvalého pobytu, nebolo pre určenie jeho všeobecného súdu potrebné aplikovať tú časť znenia § 85 ods. 1 OSP, ktorá nastupuje až subsidiárne potom, ako súd zistí, že občan nemá bydlisko, a za jeho všeobecný súd určí súd, v obvode ktorého sa zdržiava. V prípade sťažovateľa by to až za daných okolností bol súd, v obvode ktorého sa zdržiava (bez úmyslu zdržiavať sa tam trvale), teda Krajský súd v Trenčíne, v obvode ktorého v čase podania žaloby vykonával trest odňatia slobody.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné hodnotiť vyvodené závery ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a ktoré by mali zároveň za následok porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 4 ústavy a jeho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 51 ods. 1, čl. 142 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami vrátane jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj jeho žiadosťou o odloženie vykonateľnosti uznesenia najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2010